

MILJÖUTSKOTTETS BETÄNKANDE 13/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av naturvårdslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 3 juni 2014 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av naturvårdslagen (RP 77/2014 rd) till miljöutskottet för beredning.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet och jord- och skogsbruksutskottet lämnat utlåtande (GrUU 25/2014 rd, JsUU 36/2014 rd) om ärendet. Utlåtandena återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Heikki Korpelainen och regeringsråd Satu Sundberg, miljöministeriet
- lagstiftningsråd Eriika Melkas, jord- och skogsbruksministeriet

- ledande expert på skogslagstiftning Janne Uitto, Finlands skogscentral
- direktör Petri Ahlroth, Finlands miljöcentral
- jurist Tommi Siivonen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
- skogsexpert Inka Musta, Skogsindustrin rf
- specialsakkunnig Tapani Veistola, Finlands naturskyddsförbund rf.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- Kajanalands förbund
- Lapplands förbund
- Norra Österbottens förbund
- Sametinget
- Forststyrelsen
- Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet
- Finlands viltcentral
- Vapo Oy
- Finlands Jägarförbund ry.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att det till naturvårdslagen fogas bestämmelser med vars hjälp de områden enligt habitatdirektivet som är av gemenskapsintresse bildar särskilda bevarandehav. Dessutom effektiviseras genomförandet av skyddet av nätverket Natura 2000 genom uttryckliga skyldigheter för myndigheterna att främja och beakta målsättningen för skyddet av områdena. Avsikten är att behörighetsbestäm-

melserna för nätverket Natura 2000 preciseras i fråga om ändring av uppgifter i formulär som gäller Natura-områden.

Det föreslås dessutom att naturvårdslagen kompletteras med bestämmelser som förhindrar en betydande försämring av naturvärdena för ett område som hör till nätverket Natura 2000. Enligt förslaget fogas det till lagen en bestämmelse om allmänt förbud att försämma ett område. Be-

stämelsen kompletterar lagens gällande förbud att bevilja tillstånd för projekt som orsakar betydande försämring. Dessutom föreskrivs det i lagen anmälningsskyldighet för sådana åtgärder som för närvarande inte hör till förhandstillsynen, men som utifrån en bedömning kan ha betydande försämrande effekt för ett Natura 2000-område. Enligt förslaget föreskrivs närings-, trafik- och miljöcentralen behörighet att med stöd

av en anmälan förbjuda en sådan åtgärd eller begränsa genomförandet av åtgärden.

Det föreslås dessutom bestämmelser om kompenserande åtgärder och om ansvar för de kostnader som föranleds av åtgärderna i sådana situationer då man avviker från förbudet att försämrata nätverket Natura 2000.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar, men med följande kommentarer.

Det främsta målet för rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet) är att främja att den biologiska mångfalden bibehålls med beaktande av ekonomiska, sociala, kulturella och regionala behov. Genom bevarande av såväl livsmiljöer som vilda djur och växter försöker man uppnå målsättningarna för EU:s habitatdirektiv. I enlighet med habitatdirektivet har det bildats ett enhetligt europeiskt ekologiskt nätverk av särskilda bevarandeområden, dvs. nätverket Natura 2000. Nätverket består av områden med de livsmiljötyper som finns förtecknade i bilaga I och habitat för de arter som finns förtecknade i bilaga II. I nätverket ingår också de särskilda skyddsområden som medlemsstaterna har klassificerat i enlighet med fågeldirektivet.

Regeringen föreslår ändringar i naturvårdslagens (1096/1996) bestämmelser om nätverket Natura 2000. De föreslagna ändringarna gäller bestämmelserna i 10 kap. om nätverket Natura 2000 och preciseringar av dem så att de motsvarar EU:s natursvårdslagstiftning och den tolkningspraxis som fastställts vid EU-domstolen. De viktigaste ändringarna i lagförslaget anknyter till genomförandet av nätverket Natura 2000. Utskottet anser att lagändringen i många avseen-

den förtydligar förvaltningsförfarandet kring vårderna och användningen av Natura 2000-områdena.

Särskilda bevarandeområden (SAC-områden)

Ett särskilt syfte i lagförslaget är att bilda särskilda bevarandeområden (SAC-områden, Special Areas of Conservation) jämte verkställande enligt definitionerna i habitatdirektivet. Till detta skyddssystem hör enligt direktivet åtgärder som uppfyller ekologiska krav när det gäller livsmiljötyper och arter, att förhindra betydligt försämrande effekter och störningar samt föregripande kontroll över projekt och planer för att trygga att områdena inte tar skada.

Enligt artikel 4.4 i habitatdirektivet ska en medlemsstat i EU utse sådana områden som är av gemenskapsintresse till särskilda bevarandeområden, SAC-områden, så snart som möjligt och senast inom sex år efter att kommissionen har antagit områdena i enlighet med förfarandet i artikel 4.2. Enligt habitatdirektivet är ett särskilt bevarandeområde ett område av gemenskapsintresse som medlemsstaterna har utsett genom lagar och andra författningar eller genom avtal, och där nödvändiga åtgärder genomförs för att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos livsmiljöerna eller populationerna av de arter för vilka området utsetts.

Utskottet konstaterar att den gällande naturvårdslagen inte innehåller något förfarande för att inrätta SAC-områden i enlighet med habitatdirektivet. Den tidsfrist på sex år som i direktivet ställts upp för SAC-områden gick för flerta-

let av Finlands Natura 2000-områden ut i januari 2011. Kommissionen har därför i fråga om Finland inlett ett förfarande enligt projektet EU Pilot för att utreda om lagstiftningen är adekvat genomförd. Regeringen föreslår att det till 64 § i naturvårdslagen fogas separata bestämmelser enligt vilka de områden som är av gemenskapsintresse bildar särskilda bevarandehabitat (SAC). Utskottet anser också att helhetsbilden av Finlands Natura 2000-nätverk framträder tydligare när det i författningssamlingen publiceras en heltäckande förteckning och kartor jämte lokala uppgifter över de områden som ingår i nätverket.

Allmänt förbud mot försämring

Enligt artikel 6.2 i habitatdirektivet är medlemsstaterna skyldiga att genom lämpliga åtgärder förhindra betydande försämringar av livsmiljöerna och habitatet för arterna i områden som hör till nätverket Natura 2000. En korrekt verkställighet av direktivet förutsätter enligt nuvarande uppfattning att förbudet att försämra ett område gäller alla former av verksamhet oberoende av om den är tillståndspliktig eller inte. Syftet med skyddet för Natura 2000-områdena är att skydda vissa livsmiljöer och habitat och förhindra att arter blir störda på ett sätt som i betydande grad riskerar deras bevarandestatus.

Utskottet konstaterar att någon allmän skyldighet i fråga om förbudet mot betydande försämring som baserar sig på artikel 6.2 i habitatdirektivet inte har genomförts i Finland. Det föreslås att det till naturvårdslagen fogas en ny 64 a § om ett allmänt förbud mot att försämra ett område genom vilken det gällande förbudet i lagens 66 § mot att bevilja tillstånd för ett projekt som orsakar betydande försämring kompletteras. Lagförslaget bildar en sammanhängande helhet där den föreslagna 64 a § och det anslutna anmälnings- och beslutsförfarandet i 65 a—c § ska korrigera bristerna i den nuvarande naturvårdslagstiftningen. Utskottet konstaterar att ändringen behövs eftersom verksamhet inom Natura 2000-områden som faller utanför myndighetsförfaranden med undantag för natur-

skyddsområden för närvarande inte regleras enligt vad som avses i habitatdirektivet.

Enligt propositionen kan åtgärder som genomförs utan tillstånd eller annat godkännande och som i vissa situationer kan anses ha en bestående effekt på naturvärdena i Natura 2000-områdena t.ex. vara användning av skog, tagande av substanser för husbehov, byggande av egna vägar på en fastighet, byggande av spår eller stig, dragning av elledningar på basis av ett avtal utan inlösningstillstånd samt åkerröjning, om inte dräneringsdikningen i samband med den förutsätter tillstånd eller förrättning enligt vattenlagen. I fråga om dessa åtgärder har myndigheterna ingen behörighet enligt nuvarande lagstiftning att förhindra betydande försämringar av livsmiljöerna och habitatet för arterna i Natura-områden. Men utskottet vill särskilt betona att en eventuell betydande försämring inom Natura 2000-områden i praktiken också i fortsättningen oftast kommer att bedömas i samband med tillståndsförfaranden, vilket innebär att den nya bestämmelsen främst kompletterar den nuvarande regleringen i undantagsfall.

I lagförslagens 65 b § föreskrivs om anmälningsskyldighet för sådana åtgärder som för närvarande inte hör till förhandstillsynen eller anmälningsförfarandet men som enligt en Natura-bedömning kan ha betydande försämrande effekt för ett Natura 2000-område. För NTM-centralen föreslås i 65 c § en skyldighet att på grundval av anmälan förbjuda eller begränsa en åtgärd inom 30 dygn om den skulle medföra betydande försämring. Utskottet anser att till exempel åtgärder i anslutning till skogsbruk som utförs utan plan eller anmälan ofta är småskaliga och att sannolikheten är mycket liten att de ska förorsaka försämring av naturvärden i ett område som hör till Natura 2000-nätverket. Men utskottet framhäver vikten av aktiv information till markägare inom Natura 2000-områden.

Utskottet konstaterar att innan beslutet om förbud och begränsning utfärdas ska NTM-centralen förhandla med den som ansvarar för åtgärden. Utskottet understryker att NTM-centralernas resurser i skötseln av naturvårdsärenden redan är knappa. Därför är det viktigt att trygga re-

surserna för den nya uppgiften. Å andra sidan är NTM-centralens skyldighet enligt förslaget att på grundval av anmälan förbjuda eller begränsa en åtgärd administrativt ett betydligt lättare förfarande än det system med tillståndsförfarande som ingick i beredningen. Enligt preliminära bedömningar antas NTM-centralerna få in några tiotal anmälningar per år. Arbetsmängden ökar alltså uppenbarligen inte särskilt mycket.

Lagförslaget 53 § föreslås bli ändrad så att områdens ägare eller innehavaren av särskilda rättigheter har rätt att på yrkande få ersättning om förbud eller begränsning med stöd av 65 c § orsakar betydande olägenheter. Utskottet anser den föreslagna bestämmelsen om ersättning vara behövlig, den stödjer nämligen den allmänna acceptansen för skyddet.

Andra särskilda frågor

Jord- och skogsbruksutskottet har i sitt utlåtande konstaterat att propositionsmotiven inte behandlar förhållandet mellan försämringsförbudet och jakten. Utskottet konstaterar på grundval av statsrådets beslut om Natura 2000-nätverket att jakten inte behöver regleras i Natura 2000-områden som ligger utanför naturskyddsområdena. Utskottet vill påpeka att jaktens inverkan på skyddsmålen för Natura 2000-områdena bedöms och beaktas från fall till fall när områden inrättas som naturskyddsområden, och jakten regleras i förekommande fall genom bestämmelser om att freda naturskyddsområdena. Utskottet vill påpeka att de uppgifter som miljöministeriet har inhämtat av NTM-centralerna ger vid handen att jakt inte har förknippats med problematiska situationer med avseende på artikel 6.2, utan de problem som observerats har gällt bl.a. byggande av vägar och elledningar, tagande av substanser för husbehov, avverkning för husbehov och muddring av vattenområden eller avlägsnande av vattenvegetation. Utskottet anser därför att den föreslagna lagändringen knappast enligt förhandsbedömning inverkar på jakten, men att ett kategoriskt uteslutande av jakt eller någon annan användningsform från förbudet mot försämring ändå inte är möjligt enligt EU-domstolens rättspraxis.¹ Dessutom men-

ar utskottet att fiske inte behandlats i förslaget eftersom den föreslagna regleringen inte har praktiska konsekvenser för det.

Enligt den nuvarande 66 § i naturvårdslagen kan statsrådet vid sitt allmänna sammanträde bevilja tillstånd för ett projekt som medför betydande försämring av ett Natura 2000-område om det måste genomföras av ett skäl som är tvingande på grund av ett ytterst viktigt allmänt intresse och det inte finns någon alternativ lösning. Försämringar av Natura 2000-nätverkets enhetlighet eller naturvärden till följd av ett sådant undantagslov ska dock ersättas enligt 69 § i lagen. Utskottet konstaterar att i den gällande lagen är besluten om kompenserande åtgärder och ansvaret för genomförande och kostnader delvis oklara och flertydiga. I propositionen föreslås bristen bli åtgärdad så att 66 § i naturvårdslagen kompletteras med en skyldighet för statsrådet att bestämma om kompenserande åtgärder i samband med beslutet om att bevilja tillstånd för projekt eller planer som medför betydande försämring av skyddsgrunderna för ett Natura 2000-område. Dessutom ska den som genomför projektet eller planen ansvara för kostnaderna för de kompenserande åtgärderna trots att kostnadsansvaret i vissa fall kan jämkas. Enligt utskottets bedömning klargör reformen betydligt bestämmelserna om kompenserande åtgärder, och att i regel ge kostnadsansvaret till den som genomför projektet eller planen stämmer överens med den miljörättsliga principen om förorenarens ansvar.

Det föreslås att till 68 § i naturvårdslagen fogas ett nytt 2 mom., enligt vilket myndigheternas ansvar och skyldigheter vid genomförande av skyddsåtgärderna preciseras. Den nya bestämmelsen utgår från de skyddsmetoder för Na-

¹ EU-domstolen ansåg i ett domslut om republiken Frankrike C-241/08 (p. 39) explicit att medlemsstaten har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 6.2 i habitatdirektivet genom att allmänt föreskriva att fiske, vattenbruk, jakt och annan jaktliknande verksamhet som utövas på de villkor och i de områden som anges i gällande lagar och andra författningar inte utgör störande verksamheter eller får störande konsekvenser.

tura 2000-nätverket som nämns i de statsrådsbeslut som gäller Finlands förslag till och anmälan om nätverk och den lagstiftning inom ramen för vars förfarande det har ansetts möjligt att genomföra skyddet av de naturvärden som utgör grund för valet av områden. I statsrådsbesluten nämns i fråga om genomförandet, utöver naturvårdslagen, även bl.a. ödemarkslagen, lagen om fiske, marktäktslagen, markanvändnings- och bygglagen, skogslagen, lagen om friluftsliv och vattenlagen. Dessa metoder är skötsel- och nyttjandeplaner, mindre åtgärdsplaner, planläggning som gäller användningen av området eller enskilda beslut såsom tillståndsbeslut eller avgöranden som gäller miljöstöd för jord- och skogsbruket. Utskottet anser att den komplettering som föreslås i 68 § preciserar genomförandet av skyddet genom att föreskriva att de ekologiska krav för naturtyper och arter som utgör grund för skyddet av Natura 2000-områden ska beaktas i riktad form när planer görs upp eller beslut fattas enligt dessa lagar. Utskottet vill på-

peka att de nuvarande myndigheterna och aktörerna inom respektive verksamhetsområde även i fortsättningen ska ansvara för de förfaranden som grundar sig på gällande lagstiftning.

I meddelandet från kommissionen KOM(2004)431 i anslutning till habitatdirektivet betonas att efter att inrättandet av Natura 2000-nätverket har slutförts förskjuts fokus till vården av områdena. Därför anser utskottet att det är angeläget att lyfta fram den avsevärda betydelsen av åtgärder som syftar till att bevara, öka eller förbättra de naturvärden som utgör grunden för att skydda områdena inom Natura 2000-nätverket samt framför allt de ekonomiska och sociala förutsättningarna, såsom trygghet av finansieringen, på lång sikt.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 14 november 2014

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Rakel Hiltunen /sd
ordf. Martti Korhonen /vänst
medl. Tarja Filatov /sd
Christina Gestrin /sv
Timo Heinonen /saml (delvis)
Antti Kaikkonen /cent
Pauli Kiuru /saml
Jukka Kärnä /sd

Jari Lindström /saf
Eeva-Maria Maijala /cent
Tapani Mäkinen /saml
Martti Mölsä /saf
Sari Palm /kd
Raimo Piirainen /sd
Anni Sinnemäki /gröna
Mirja Vehkaperä /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Jaakko Autio.

RESERVATION 1

Motivering

I propositionen föreslår regeringen ändringar av naturvårdslagen. Dessutom föreslås att det till lagen fogas bestämmelser genom vilka vissa skyddsområden (habitatdirektivet) i fortsättningen kan ombildas till särskilda bevarandeområden. Avsikten är också att med stöd av det s.k. försämringsförbudet effektivisera, stärka och utvidga skyddet av områden som hör till nätverket Natura 2000.

Lagstiftningen om naturvård ställer redan i dag höga krav på samhället och företagsverksamheten. Vår utskottsgrupp menar att propositionen är förknippad med grundläggande problem som beror på Europeiska unionen. Det ändras inte heller genom de nu aktuella lagändringarna. Det finns ett grundläggande systemfel som strider mot unionens rättspraxis i fråga om hur Finlands Natura 2000-områden har utsetts och valts. De bedömningar, klassificeringar och förteckningar som avses i bilaga 3 (etapp 1) saknas helt.

Vi i utskottsgruppen förstår inte heller att regeringen skyddar eller försöker skydda nästan hela Finland genom att hänvisa till nätverket Natura 2000 och i synnerhet genom det allmänna försämringsförbudet. Bestämmelsen innebär enligt propositionen att man kan förbjuda vissa projekt om de anses försämma Naturanätverket och den lokala naturen. Vi menar att det självfallet inte alltid kan vara så. Vi i utskottsgruppen menar också i övrigt att Naturanätverket när det begav sig skapades av vissa krafter med föresatsen att socialisera de privata skogsägarnas skogar. Vi kan självklart inte godkänna heller detta. Tvärtom borde vårt land ha handlat helt annorlunda när det gäller anslutningen till såväl EU som Natura 2000. När Finland nu en gång medverkar i nätverket borde vi i linje med den etablerade rättspraxisen i unionen få till stånd uttömmande förteckningar över de aktuella områdena. Den nationella beredningen och verk-

ställigheten av projektet håller alltså inte en godtagbar nivå.

För att åtgärda detta krävs det att kriterierna för hur Natura 2000-områden utses och väljs inför i den nationella lagstiftningen och att Finland därefter handlar som unionens rättspraxis om uttömmande förteckningar kräver. Det förbud mot att skada naturen som avses i artikel 6.3 i habitatdirektivet har konfirmerats genom unionsdomstolens dom C-127/02. Därigenom går unionens rättspraxis före den nationella lagstiftningen. Den föreslagna bestämmelsen om försämringsförbud i 64 a § i naturvårdslagen är onödig.

Det nya 66 § 4 mom. i naturvårdslagen om att lägga över kostnaderna för att utse ersättande områden på den som genomför projektet leder till att denne tvingas att på egen bekostnad för hela landets del bedöma, klassificera och förteckna de direktivnaturtyper och de direktivarter enligt bilaga 3 etapp 1 som finns på projektområdet. Det vill säga sköta de uppgifter som miljöförvaltningen hittills försummat.

Vår utskottsgrupp och vår riksdagsgrupp vill dessutom påminna om att vi i landet redan har till exempel 38 nationalparker, varav åtta i den norra delen av landet. Vi har alltså redan en mycket god mångfald i naturen. I naturvårdslagen finns bara en allmän administrativ bestämmelse om vad som utgör ett naturskyddsområde i Finland. Det har haft ytterst negativa rättsliga och andra konsekvenser för medborgarna.

Vår utskottsgrupp menar vidare att det i Finland måste gå att vidareförädla mark bland annat för just skogsbruk (avverkning och skötsel av ekonomiskogar). Det är ytterligare en anledning till att vi inte kan godkänna propositionen. Genom propositionen tvingas dessutom den som genomför ett projekt eller en plan svara för bl.a. de förteckningar av direktivnaturtyper som finns på projektområdet. Det beror på att miljöförvaltningen har försummat att göra upp dessa för vårt land. Finland har förlitat sig på skogsbruket i

hundratals år. Skogsbruket utgör fortfarande en grundpelare för vår ekonomi. Sannfinländarnas utskottsgrupp vill att detta ska synas i vår skogspolitik och i skogsbranscherna också i fortsättningen. Det är ännu ett skäl till att vi inte kan godkänna den föreslagna ökningen av antalet naturskyddsområden, särskilt inte områden som hänförs till nätverket Natura 2000.

Det är utifrån propositionen i sig mycket svårt att förutse till exempel när något projekt på ett visst område ger upphov till s.k. förbjudna verkningar ("naturvärden ... får inte betydligt försämrats"). Om också jakten, vilket verkar sannolikt, hänförs till denna kategori (64 a §) kan vår utskottsgrupp inte ställa sig bakom förslaget. Vår utskottsgrupp menar också att den föreslagna paragrafen (65 §) om bedömning av projekt och planer är problematisk med avseende på kraven på god förvaltning. I ett beslut av miljömi-

nisteriet får enligt denna bestämmelse ändring inte sökas särskilt genom besvär. Likväl hör det enligt grundlagen till rättsskyddet att var och en har rätt att söka ändring i ett myndighetsbeslut och att garantierna för god förvaltning tryggas genom lag.

Avslutningsvis vill Sannfinländarnas riksdagsgrupp påminna om det faktum att regeringen genom ett flertal andra egna åtgärder redan försvagat förutsättningarna för jord- och skogsbruk i vårt land. Bland dessa åtgärder kan vi nämna till exempel den höjda beskattningen av torv och skogsflis. Vår utskottsgrupp vill se ett slut på denna linje.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslaget.

Helsingfors den 14 november 2014

Martti Mölsä /saf
Jari Lindström /saf

RESERVATION 2

Motivering

Regeringen föreslår att det till naturvårdslagen ska fogas en ny 64 a § som syftar till att förhindra betydlig försämring av områden som hör till nätverket Natura 2000 och som ska komplettera det i den gällande lagen ingående förbudet mot att bevilja tillstånd för projekt som medför betydande försämring.

Dessutom föreslår regeringen i 65 a § en helt ny skyldighet, dvs. anmälningsplikt för sådana åtgärder som för närvarande inte hör till förhandstillsynen, men som utifrån en bedömning kan ha betydande försämrade effekt för ett Natura 2000-område. Närings-, trafik- och miljöcentralen får enligt 65 c § behörighet att på grundval av anmälan förbjuda att en sådan åtgärd vidtas eller begränsa åtgärden.

Det föreslagna allmänna försämringsförbudet enligt 64 a § pålägger verksamhetsutövare och markägare en oskäligen skyldighet att bedöma ett Natura 2000-områdes naturvärden och de eventuella olägenheter som verksamheten kan medföra för naturvärdena. Det föreslagna nya försämringsförbudet är alltför allmänt definierat och försvagar markägarnas och verksamhetsutövarnas rättsskydd. Regeringen definierar inte heller i detaljmotiven tillräckligt noggrant vad försämringsförbudet innebär och i vilken typ av praktiska situationer begränsningar kan göras med stöd av bestämmelsen. Det allmänna försämringsförbudet pålägger verksamhetsutövare en oskäligen skyldighet (i fråga om såväl expertis som kostnadsansvar) att bedöma ett Natura-områdes naturvärden och huruvida verksamheten kan medföra betydande olägenheter för naturvärdena.

Om 64 a § tas in i lagen i den föreslagna formen är det möjligt att NTM-centralerna tolkar det som att markägaren är skyldig att bedöma konsekvenser för naturvärdena också i fråga om ringa projekt som inte kräver tillstånd eller anmälan (ringa marktäkt för husbehov, ringa avverkning etc.). I 65 § i den gällande lagen kon-

stateras att om åtgärderna sannolikt betydligt försämrar de naturvärden i ett Naturaområde ska konsekvenserna bedömas på behörigt sätt. Kravet på att försämringen ska vara betydlig finns alltså redan inskriven i 65 § i naturvårdslagen, när det gäller projekt som kräver tillstånd eller en plan.

De verksamheter som kräver tillstånd, planering eller anmälan täcker i praktiken alla åtgärder som kan orsaka betydande försämring av naturvärdena i ett Naturaområde. Den föreslagna 64 a § är därför onödig.

I propositionsmotiven behandlas till exempel inte heller förhållandet mellan försämringsförbudet och jakten. I motiven sägs bara rent allmänt att försämringsförbudet omfattar även betydande störningar som riktas mot arter. Det finns alltså risk för att till exempel jakt som reglerats på behörigt sätt under jakttider som fastställts genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet tolkas som sådan störning som avses i lagen. Jord- och skogsbruksutskottet bedömer det som att de gällande förfaranden som anknyter till försämringsförbudet i sig redan omfattar nästan alla de centrala åtgärder som i betydande grad kan försämrade naturvärdena. Det finns alltså all anledning att hävda att det allmänna försämringsförbudet enligt 64 a § är alltför allmänt hållet och onödigt omfattande.

Utgångspunkten måste vara att de markanvändningsformer som nämns i detaljmotiven till 65 b §, t.ex. avverkning som inte kräver anmälan om användning av skog, betraktas som mindre åtgärder och inte omfattas av tillämpningsområdet för förbudet mot försämring av Natura 2000-områden enligt 65 §. Om det allmänna försämringsförbudet enligt den nya 64 a § trots allt införs måste statens ersättningsskyldighet utsträckas till situationer där ett projekt förbjuds eller begränsas med stöd av den föreslagna paragrafen. Om till exempel skogsbruksåtgärder förhindras eller begränsas på grund av det allmänna försämringsförbudet och markägaren därför

åsamkas sådan olägenhet som avses i 53 § 1 mom. i naturvårdslagen ska full ersättning för olägenheten lämnas.

I områden som ligger utanför men i närheten av ett Naturaområde ska man också i fortsättningen kunna driva normal företags- och fritidsverksamhet. Myndighetssamarbetet måste möjliggöra all verksamhet som inte orsakar betydande försämring av de naturvärden som ligger till grund för beslutet att ta in området i nät-

verket Natura 2000. Om en åtgärd i närheten av ett Naturaområde förbjuds eller begränsas med stöd av 64 a § ska markägaren utan undantag få full ersättning.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget enligt betänkandet men stryker 64 §.

Helsingfors den 14 november 2014

Eeva-Maria Maijala /cent
Antti Kaikkonen /cent
Mirja Vehkaperä /cent